
PROF. WOJCIECH PRZETAKIEWICZ

– ŻYCIE W SŁUŻBIE NAUKI, TECHNIKI I LUDZI

19.07.1950 – 06.12.2025

6 grudnia 2025 roku w wieku 75 lat na wieczną wachtę odszedł prof. Wojciech Przetakiewicz – wieloletni pracownik szczecińskiej uczelni morskiej, wybitny naukowiec oraz wspaniały kolega.

Niniejszy, krótki tekst jest wspomnieniem i przybliżeniem sylwetki Profesora jako uczonego i organizatora nauki. Stanowi on jedynie zarys najważniejszych osiągnięć, jako że tak bogaty dorobek mógłby z powodzeniem wypełnić strony niejednej książki. Świadomie pomijam wątki prywatne, nierozdzielnie związane z uczuciami i emocjami, których nie sposób oddać słowami. Profesorze, Wojciechu, Wojtku – cieszę się, że nasze drogi się skrzyżowały i że miałem zaszczyt być Twoim uczniem, współpracownikiem i kolegą. Pozostaniesz na zawsze w pamięci mojej i wszystkich, którzy mieli szczęście Ciebie znać.

Prof. dr hab. inż. Wojciech Przetakiewicz, pułkownik w stanie spoczynku, urodził się 19 lipca 1950 roku w Serocku. Od początku swojej kariery związał swoje życie zawodowe i naukowe z wojskowością oraz inżynierią, a szczególnie z Wojskową Akademią Techniczną, Akademią Morską w Szczecinie i Instytutem Transportu Samochodowego w Warszawie, które były miejscem Jego wieloletniej pracy i rozwoju.

Uczestniczył w kilkudziesięciu projektach badawczych, w tym w 21 projektach finansowanych z budżetu na naukę – 6 w roli kierownika i 12 jako główny wykonawca. Wyniki wielu Jego prac znalazły zastosowanie w przemyśle zbrojeniowym i motoryzacyjnym oraz w produkcji maszyn spożywczych i w medycynie (implanty). Był autorem 9 książek – 2 monografii naukowych, 1 podręcznika i 6 skryptów. Opublikował 168 prac w czasopiśmie naukowych oraz wygłosił ponad 100 referatów konferencyjnych. Był rzeczoznawcą Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich (SIMP) w zakresie metaloznawstwa i obróbki cieplnej (od 1971).

W 1973 roku ukończył studia na Wojskowej Akademii Technicznej, uzyskując tytuł magistra inżyniera w zakresie

***Jeśli ludzie są sobie
niepotrzebni
na co dzień,
to tym bardziej
od święta.***

(W. Przetakiewicz)

mechaniki i budowy maszyn. Później kontynuował ścieżkę naukową na tej samej uczelni, zdobywając w 1980 roku tytuł doktora nauk technicznych w dziedzinie inżynierii materiałowej, broniąc przygotowanej pod kierunkiem prof. Bohdana Ciszewskiego dysertacji zatytułowanej „Analiza zjawisk aktywowanych cieplnie w miedzi i niklu odkształconych zgniotem krytycznym”. Następnie w 1986 roku Wojciech Przetakiewicz uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie monografii naukowej pt. „Zjawisko zgniotu krytycznego w metalach o sieci RSC o różnej energii błędu ułożenia”, a w 1993 roku otrzymał tytuł profesora nauk technicznych.

Profesor Przetakiewicz odbył zagraniczne staże naukowe: w 1995 w École nationale supérieure des mines de Saint-Étienne we Francji i w 1997 w University of Waterloo w Kanadzie. Każdy z etapów Jego kariery akademickiej umacniał Jego pozycję w środowisku naukowym.

Karierę zawodową rozpoczął w latach 1973–1976, pełniąc stanowiska dowódczo-techniczne w jednostkach Wojska Polskiego. Z czasem Jego pasja naukowa zaczęła dominować, dlatego w 1976 roku przeszedł do Wojskowej Akademii Technicznej jako starszy asystent. Kolejne lata przynosiły awanse: w 1980 roku

został adiunktem, w 1986 docentem, a od 1993 roku profesorem nadzwyczajnym tej uczelni. Jego kompetencje i dorobek naukowy sprawiły, że w latach 1997–2007 oraz ponownie w latach 2010–2013 pełnił funkcję profesora zwyczajnego na WAT.

Równolegle rozwijał działalność poza macierzystą uczelnią. W 1998 roku związał się z Akademią Morską w Szczecinie, gdzie przez ponad dwie dekady pełnił funkcję pro-

fesora zwyczajnego, a w okresie 2019–2020 funkcję profesora. W latach 2007–2015 pracował jako profesor w Instytucie Transportu Samochodowego w Warszawie.

Naukowo zajmował się zagadnieniami o dużym znaczeniu praktycznym, w tym dla potrzeb obronności państwa, w szczególności Jego zainteresowania badawcze dotyczyły zagadnień takich jak:

- analiza cieplnie aktywowanych zmian mikrostruktury polikryształów o sieci Al odkształconych plastycznie,
- badanie zjawiska nadplastyczności w stopach i kompozytach,
- analiza przemian fazowych w stopach specjalnych oraz ocena współzależności pomiędzy zmianami ich mikrostruktury a właściwościami mechanicznymi, chemicznymi i technologicznymi,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii obróbki tworzyw metalowych, w szczególności technologii obróbki powierzchniowej (hartowania i domieszkiwania laserowego, umacniania wybuchowego, natryskiwania plazmowego, azotowania jarzeniowego i implantacyjnego) w celu poprawy właściwości użytkowych warstwy powierzchniowej elementów konstrukcyjnych,
- analiza zależności struktury i właściwości (głównie tribologicznych) kompozytów odlewanych zbrojonych cząstkami ceramicznymi,

- ocena wpływu warunków rezystancyjnego spiekania na mikrostrukturę i właściwości (zwłaszcza dynamiczne) spieków ciężkich na bazie wolframu,
- badanie odporności kompozytów i stopów wielofazowych na erozję kawitacyjną.

Prowadził wykłady na studiach wyższych i doktoranckich z przedmiotów związanych z inżynierią materiałową. Był promotorem 10 rozpraw doktorskich oraz konsultantem 5 prac habilitacyjnych, a także promotorem w 42 pracach dyplomowych. Recenzował dorobek naukowy ok. 80 kandydatów do tytułu naukowego, 9 kandydatów na stanowisko profesora, ponad 100 rozpraw habilitacyjnych, ok. 40 prac doktorskich i ponad 20 monografii i podręczników.

W latach 2000–2019 był członkiem (6 kadencji z wyboru) Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Był członkiem Rady Nauki przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego – w latach 2005–2008 był wiceprzewodniczącym Komisji Badań na Rzecz Gospodarki, a w kadencji 2008–2011 członkiem Komisji Badań na rzecz Rozwoju Nauki. W latach 2005–2009 pełnił funkcję przewodniczącego Zespołu Badań na rzecz Obronności i Bezpieczeństwa przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W Jego karierze naukowej i organizacyjnej szczególne miejsce zajmowały funkcje kierownicze. Już w 1976 roku powierzono Jemu kierowanie Pracownią Metalografii WAT,

a od 1980 roku – Laboratorium Metaloznawstwa. W kolejnych latach jako kierownik Zakładu Metaloznawstwa, prodziekan i dziekan Wydziału Mechanicznego WAT, a następnie prorektor ds. dydaktycznych WAT, współkształtował rozwój uczelni, uczestnicząc w jej najważniejszych decyzjach. Po przeniesieniu aktywności do Akademii Morskiej został pełnomocnikiem rektora ds. nauki, pełniąc tę funkcję nieprzerwanie przez dwadzieścia lat. W latach 2000–2016 (4 kadencje) był przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Nauki, w latach 2008–2020 (3 kadencje) był przewodniczącym Odwoławczej Komisji Oceniającej, a w latach 2016–2020 przewodniczącym Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich.

Był także członkiem licznych rad naukowych, w tym Wydziału Mechanicznego WAT, Wydziału Mechanicznego Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie – później Akademii Morskiej w Szczecinie i Rady Dyscypliny Inżynieria Mechaniczna (1998–2020), Instytutu Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie (1999–2014), Instytutu Metalurgii Żelaza w Gliwicach (2004–2014), Instytutu Techniki Pancernej i Samochodowej (2007–2009), Wojskowego Instytutu Uzbrojenia (2008–2014) i Instytutu Transportu Samochodowego (od 2008).

Pełnił funkcje w radach programowych, naukowych i redakcyjnych czasopism naukowych, w tym m.in. w: „Inżynieria Materiałowa”, „Polish Maritime Research”, „Advances in Materials Science”, „Prace Instytutu Odlewnictwa”, „Archives of Materials Science and Engineering”, „Problemy Techniki Uzbrojenia”.

Angażował się w działalność organizacyjną stowarzyszeń i instytucji naukowych, w tym Komitetu Nauki o Materiałach PAN (w latach 1996–2012 – przewodniczący), Zespołu Inżynierii Powierzchni KBM PAN, Komisji Budowy Maszyn PAN O/Poznań, Komisji Nauki o Materiałach O/Poznań, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego. Był członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Materiałoznawczego (od 1995, wiceprezes w latach 1995–1998, członek ZG 1998–2011), Polskiego Towarzystwa Stereologicznego (od 1992, wiceprezes w latach 1996–1998), Stowarzyszenia Inteligentnych Systemów Transportowych ITS Polska (od 2007) i Polskiego Towarzystwa Naukowego Recyklingu (od 2008).

Prof. Wojciech Przetakiewicz został wyróżniony wpisem do „Złotej Księgi Dokonań WAT” (2006) oraz otrzymał tytuł Honorowego Profesora Wydziału Nowych Technologii i Chemii WAT (2009). Za swoją działalność naukową i organizacyjną został wielokrotnie nagrodzony, w tym Nagrodą Indywidualną Sekretarza Wydziału IV Nauk Technicznych PAN (1980), Nagrodą I stopnia Szefa Sztabu Generalnego WP za najlepszą habilitację roku (1986), ok. 20 nagrodami Rektora WAT i Rektora Akademii Morskiej w Szczecinie.

Pośród odznaczeń, którymi został uhonorowany prof. Wojciech Przetakiewicz, wymienić należy:

- Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2004)
- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1997),
- Srebrny Krzyż Zasługi (1985),

- Brązowy, Srebrny i Złoty Medal „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny”,
- Brązowy, Srebrny i Złoty Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”,
- Medal Złoty „Za Długoletnią Służbę” (2009),
- Medal Komisji Edukacji Narodowej (1997),
- Srebrny i Złoty Medal „Za Zasługi dla WAT”,
- Medal Honorowy Stowarzyszenia Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów im. Tadeusza Sendzimira (2010),
- Odznaka honorowa „Zasłużony Pracownik Morza” (2019),
- Złota Honorowa Odznaka SIMP (1994).

Wszystkie wymienione osiągnięcia Profesora składają się na obraz człowieka, który przez całe życie pozostawał wierny swojej pasji do nauki, techniki i służby publicznej, konsekwentnie łącząc doświadczenie wojskowe, badawcze i dydaktyczne. Pomimo ogromnego dorobku naukowego i organizacyjnego zawsze pozostawał człowiekiem skromnym i spokojnym, wspierającym rozwój młodych pracowników nauki oraz lojalnym wobec współpracowników.

Jako człowiek prof. Wojciech Przetakiewicz cechował się wysokimi standardami etycznymi, wielką kulturą osobistą i niezwykłą pracowitością. Był osobą życzliwą, oddaną innym oraz wspaniałym kolegą i mentorem.

Odszedł wybitny uczony, oddany nauczyciel i mistrz – człowiek, którego wiedza, postawa, dobroć i życzliwość na trwałe zapisały się w historii polskiej nauki oraz w pamięci wszystkich, którzy mieli zaszczyt z Nim pracować lub być Jego uczniami.

Cześć Jego Pamięci!

Leszek Chybowski

*Przy przygotowaniu niniejszego wspomnienia wykorzystałem publikację autorstwa Wojciecha Przetakiewicza przygotowaną na okoliczność zakończenia przez Profesora Jego pracy w Akademii Morskiej w Szczecinie: W. Przetakiewicz, *Zwijam żagle. Maszynopis powielany, Szczecin, czerwiec 2020.**

